

بررسی تاثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بر ارتقاء سواد اطلاعاتی کاربران

محمد ابراهیم پیرنظریان^۱

دکتر سید مهدی طاهری^۲

دکتر نفیسه احمدی^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تبیین تأثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بر ارتقاء مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران با روش پیمایشی-توصیفی انجام شد. جامعه پژوهش را ۴۴۰ نفر از کاربران کتابخانه‌های عمومی و تخصصی پژوهشگاه (دارای مدرک کاردانی به بالا) تشکیل می‌دادند که بر اساس روش تصادفی ساده ۲۰۵ نفر از میان آنها انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه طراحی شده بر اساس مولفه‌های موجود در منابع معتبر بود. از میان ۲۰۵ پرسشنامه توزیع شده، ۱۷۴ پرسشنامه توسط کاربران تکمیل گردید. یافته‌ها حاکی از آن است که کتابداران کتابخانه‌های پژوهشگاه تأثیر متوسطی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران دارند. در حالی که فناوری‌ها و امکانات موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه نقش موثرتری را در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران ایفا نموده‌اند. امتیاز به دست آمده برای میزان تأثیر آموزش‌های ارائه شده توسط کتابخانه به کاربران بیانگر وضعیت نامطلوب این عامل است. عامل بعدی یعنی کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه موانع زیادی برای ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران ایجاد نموده‌اند. به طور کلی برآیند تأثیر عوامل مورد بررسی تأثیر نسبتاً مطلوب کتابخانه‌های پژوهشگاه بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران را نشان می‌دهند. در میان عوامل نیز کاستی‌ها بیشترین تأثیر را نسبت به دیگر عوامل بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران داشته‌اند. در پایان پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت عوامل موثر بر ارتقای سواد اطلاعاتی به کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: ارتقاء، سواد اطلاعاتی، کاربران، کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

^۱- دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه آزاد واحد خمین

^۲- عضو هیات علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی

^۳- عضو هیات علمی کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه پیام نور لواسانات

مقدمه

وظیفه اصلی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی ارائه خدمات اطلاعاتی به کل جامعه است. به عبارت دیگر، کتابخانه‌ها مراکز آموزشی برای تمامی افراد جامعه با هدف تامین نیازهای اطلاعاتی آنها هستند. در دنیای امروز، یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی یک جامعه، و نشانه‌های رشد و پیشرفت یک جامعه، دارا بودن کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی پویا، مجهز به آخرین فناوری‌های اطلاعاتی، غنی، و با خدمات گسترده و متنوع اطلاعاتی است.

این مراکز، همواره منابع اطلاعاتی بسیار متنوع چند منظوره‌ای را در اختیار دارند که به عنوان مراکز آموزشی و فرهنگی مورد توجه قرار می‌گیرند. کتابخانه‌ها بنا به سرشت خود، باید بخش اصلی زیربنای دانش باشند. همان گونه که در بیانیه کتابخانه کنگره ایالات متحده آمریکا آمده است، "کتابخانه در جایگاهی یگانه قرار دارد که می‌تواند در فرایند فردی دگرسازی اطلاعات به دانش و دانش به خرد، هم نقش عامل شتاب دهنده را بازی کند و هم در آن روند مشارکت داشته باشد. این مراکز آموزشی و پژوهشی، با آموزش سواد اطلاعاتی و مهارت‌های اطلاع‌یابی به کاربران، آنان را به سوی منابع اطلاعاتی معتبر سوق می‌دهند و با گسترش سواد اطلاعاتی برای جامعه شرایطی را فراهم می‌آورند که مردم آزادانه و بدون اتکا و وابستگی به منابع اطلاعاتی شفاهی و بی‌اعتبار، به کسب اطلاعات با کیفیت و مناسب بپردازند (پینار، ۱۳۷۴، ص ۱۵۰-۱۵۱).

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی از پیش‌گامان عرصه اطلاعات و ارتباطات به حساب می‌آیند و می‌توانند آموزش سواد اطلاعاتی را به نحو احسن انجام دهند و افراد را در استفاده از اطلاعات و کسب دانش مورد نیاز یاری رسانند. این مراکز اطلاعاتی از مهم‌ترین منابع کسب اطلاعات مورد نیاز دانشجویان و پژوهشگران به شمار می‌آیند. اما تجربیات نشان می‌دهد که در اغلب موارد استفاده‌کنندگان در امر دستیابی به اطلاعات و استفاده صحیح از آن دچار مشکل می‌شوند. از مهم‌ترین عوامل موثر در بروز این مشکلات معمولاً ناآشنایی استفاده‌کنندگان با روش‌های صحیح دسترسی به اطلاعات است. برای رفع این مشکلات و آموزش کاربران برای دسترسی بهتر به منابع اطلاعاتی، تمهیدات چند از سوی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی با عنوان آموزش سواد اطلاعاتی به کاربران اندیشیده شده است. در همین راستا، کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی نیز برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی کاربران، اقداماتی را در جهت برنامه‌ریزی، و اهداف آموزشی و پژوهشی پژوهشگاه انجام داده‌اند و امکان استفاده هر چه بیشتر و بهتر از منابع را به منظور ارتباط کاربران خود با حوزه‌های گوناگون دانش بشری فراهم می‌آورند. بدون تردید، فراهم نمودن بستر دسترسی مناسب به منابع این کتابخانه‌ها، منوط به داشتن کتابخانه‌های غنی و روزآمد، و آموزش مهارت‌ها و توانایی‌های کاربران جهت استفاده صحیح از کتابخانه‌هاست.

مجموعه کتابخانه‌ای پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی (قم) دارای هشت کتابخانه عمومی، کتابخانه‌های امانی برادران و خواهران، کتابخانه اهل قلم، کتابخانه حوزویان، کتابخانه مرجع بانوان، کتابخانه تخصصی پژوهشگاه، و کتابخانه مرکز فرهنگ و معارف قرآن است که در حال حاضر این مجموعه زیر نظر اداره کتابخانه‌های پژوهشگاه مدیریت می‌شود. بخش‌های مختلف واحد سازمانی "اداره کتابخانه‌ها" عبارتند از فهرست‌نویسی و رده‌بندی، سفارش و تامین منابع، و خدمات تحویل مدرک و امانت. همچنین این مجموعه دارای سی کتابدار با مدارک تحصیلی کارشناسی و کارشناسی ارشد است. کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در مجموع (در هنگام اجرای پژوهش) به ۴۴۰ عضو با مدرک تحصیلی کاردانی و بالاتر خدمات ارائه می‌دهد.

کتابخانه‌های پژوهشگاه شامل مجموعه‌ای بیش از ۱۷۵ هزار عنوان منبع اطلاعاتی است و روزانه به‌طور متوسط پانصد نفر از این مجموعه غنی استفاده می‌کنند.

همان‌طور که بیان شد، رسالت مهم کتابخانه‌ها فراهم کردن شرایط آسان و سریع برای دستیابی علاقه‌مندان به اطلاعات، و آموزش آنها در جهت نیل به این هدف است. مجموعه کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی نیز از قاعده مستثنی نیست. بنابراین رسالت مهم کتابخانه‌ها در طی سال‌های اخیر، آموزش کاربران و مراجعه‌کنندگان با مهارت‌های یادگیری مستقل است. به صورتی که قادر باشند نیاز اطلاعاتی‌شان را تشخیص دهند، منابع اطلاعاتی مرتبط را شناسایی نمایند، قادر به بهره‌گیری از آن منابع باشند، و اطلاعات کسب شده را در راستای هدف مراجعه خود به کار گیرند. از این رو، مسأله‌ای که در اینجا مطرح می‌شود آن است که آیا کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی می‌توانند بر ارتقاء مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران موثر باشند؟ پژوهش حاضر برای پاسخگویی به این پرسش طرح ریزی شده است.

هدف و پرسش‌های پژوهش

هدف اصلی پژوهش حاضر، تبیین تاثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بر ارتقاء مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران است. برای نیل به این هدف، پرسش‌های ذیل طراحی شده‌اند:

- ۱- کتابداران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران موثر هستند؟
- ۲- امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران موثر هستند؟
- ۳- وضعیت آموزش مراجعان کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران موثر هستند؟
- ۴- کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان مانع ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران هستند؟
- ۵- تاثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران تا چه اندازه است؟

مرور پژوهش‌های پیشین

بیش از چند دهه است که پژوهش‌های حوزه سواد اطلاعاتی به مطالعه نقش و تاثیر مراکز اطلاعاتی و کتابخانه‌ها بر بهبود و ارتقاء سواد اطلاعاتی کاربران می‌پردازند. برخی از این پژوهش‌ها، به بررسی و تعیین جنبه‌ها و معیارهای شاخص مرتبط با تاثیر مراکز اطلاعاتی بر افزایش سواد اطلاعاتی کاربران، و برخی مطالعه موردی مراکز اطلاعاتی و کتابخانه‌های بزرگ و معتبر متمرکز بوده‌اند. هر دو گروه این پژوهش‌ها، افزون بر بررسی وضعیت موجود کتابخانه‌ها، پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت و تاثیر بیشتر

کتابخانه‌ها بر ارتقای سواد اطلاعاتی ارائه نموده‌اند. به عبارت دیگر، می‌توان این گونه بیان نمود که پژوهش‌های مرتبط با حوزه سواد اطلاعاتی روند رو به رشد و تکامل داشته‌اند. در ادامه به برخی از مطالعات و پژوهش‌های مرتبط با این حوزه سواد اطلاعاتی در دامنه جغرافیایی ایران و خارج از ایران اشاره می‌گردد:

در ایران

برجیان و خسروی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان "مهارت سواد اطلاعاتی کتابداران و میزان انطباق آن با استاندارد (ACRL) در کتابخانه ملی ایران"، کتابداران کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران را مد نظر قرار داده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مهارت‌های کتابداران (اعم از فارغ التحصیلان کتابداری و غیر کتابداری) کتابخانه ملی در راهبردهای جستجوی اطلاعات در حد مطلوب است. اما از نظر درک درست نیاز اطلاعاتی مطلوب نیست. میزان انطباق مهارت‌های انطباق مهارت‌های سواد اطلاعاتی آنان با استانداردها کمتر از حد مطلوب است، همچنین مهارت سواد کتابداران در تمامی استانداردهای مورد مطالعه در حد مطلوب است. در مجموع، پاسخ دهندگانی که در رشته کتابداری تحصیل کرده‌اند در مقابل افراد دارای تحصیلات غیر کتابداری، موفقیت نسبی در پاسخ گویی به گزینه‌های درست داشته‌اند. با توجه به نتایج حاصله ضرورت دارد به ارتقاء سواد اطلاعاتی در دوره کارشناسی توجه بیشتری شده و به برگزاری کارگاه‌های سواد اطلاعاتی، کلاس آموزشی ضمن خدمت، زبان انگلیسی برای تقویت مهارت سواد اطلاعاتی بیشتر تاکید شود.

در پژوهش دیگری با عنوان "بررسی میزان سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان به منظور شناسایی نقاط قوت یا ضعف احتمالی آنها در این زمینه" که توسط رضوان (۱۳۸۸) انجام شد، مهارت‌های کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان در درک صحیح نیاز اطلاعاتی‌شان در سطحی مطلوب، راهبردهای جستجوی اطلاعات چه بصورت چاپی و الکترونیکی در سطح متوسط، استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته و ناپیوسته در سطحی نامطلوب، استفاده از امکانات و ویژگی‌های موتورهای کاوش، گروه‌های بحث و خبری در اینترنت در سطحی نامطلوب، استناددهی به منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی در سطحی نامطلوب، طراحی و انتخاب مناسب‌ترین و موثرترین روش دستیابی به اطلاعات در سطحی نامطلوب، ارزیابی نتیجه‌ی فرایند جستجو در رابطه با رفع نیاز اطلاعاتی‌شان در سطحی مطلوب، تعیین میزان مشورت با دیگر کتابداران و متخصصان موضوعی در ارزیابی اطلاعات در سطحی نامطلوب ارزیابی شد.

پژوهش دیگر این حوزه به بررسی تاثیر برنامه‌های آموزشی غیر رسمی کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر اصفهان بر ارتقاء سواد اطلاعاتی دانش آموزان از دیدگاه کتابداران و آموزگاران پرداخت. یافته‌های حاکی از این پژوهش که توسط رضوان (۱۳۸۸) هدایت شد، برنامه‌های آموزشی غیر رسمی کتابخانه‌های کانون را موثر بر ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی دانش آموزان دانست. به صورتی که برنامه‌های یاد شده در ایجاد و ارتقای مهارت‌هایی مانند حس کنجکاوی و روحیه پرسشگری، انتخاب و جستجوی منابع اطلاعاتی مناسب، تفکر انتقادی و خلاق و انجام کارهای گروهی موثر بوده‌اند.

پیش بین (۱۳۸۶) در پژوهشی دیگر با هدف تبیین نقش و جایگاه کتابخانه‌های آموزشی در ارتقاء سواد اطلاعاتی دانش-آموزان مقطع پیش‌دانشگاهی منطقه ۳ آموزش و پرورش شهر تهران، نتایج جالبی را بیان نمود. یافته‌های این پژوهش بیانگر آن است که ۶۹/۴ درصد دانش‌آموزان با شیوه‌های بهره‌گیری از کتابخانه آشنایی ندارند، و ۵۲/۲ درصد افراد منابع کتابخانه را پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی خود نمی‌دانند. ۴۳/۳ درصد دیگر با منابع مرجع آشنایی ندارند، و ۶۰ درصد افراد با شیوه‌های یادداشت‌برداری آشنا بودند. کمتر از ۵۰ درصد افراد مهارت ارزیابی اولیه اطلاعات گردآوری شده را دارند، و ۶۳/۳ درصد دانش-آموزان خواستار حضور کتابدار متخصص در کتابخانه آموزشگاه می‌باشند. بنابراین، کتابخانه‌های آموزشی در ارتقای سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان نقش اساسی داشته، و بین سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان مورد مطالعه مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت معنی‌دار وجود دارند.

در خارج ایران

نخستین پژوهش مورد مرور خارج از ایران مربوط به سکر و گیسون^۴ (۲۰۱۱) با عنوان "ارزیابی سواد اطلاعاتی دانشجویان دکترا که در مدرسه اقتصاد و علوم سیاسی لندن" است. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که حتی دانشجویان دکترا نیاز دارند زمان قابل توجهی را به برنامه‌های سواد اطلاعاتی اختصاص دهند. زیرا از طریق به کارگیری مهارت‌های سواد اطلاعاتی بازخورهای عالی را دریافت می‌نمایند.

کلایب^۵ (۲۰۰۹) در پژوهشی دیگر، به ارائه آموزش سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌های دانشگاه خصوصی در اردن و گرایش دانشجویان دانشگاه خصوصی زارگا^۶ نسبت به دستیابی به این اهداف پرداخت. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که برنامه آموزش سواد اطلاعاتی در همه کتابخانه‌های مورد مطالعه فراگیر نبود. ۳۵/۷٪ از کتابخانه‌ها پیشنهاد دادند که برای آگاهی‌رسانی درباره اهمیت کتابخانه و بخش‌های گوناگون کتابخانه به برگزاری سخنرانی و همایش برای دانشجویان نیاز است. باید آموزش کاربردی دسترسی پیوسته به اطلاعات از اینترنت، یا آموزش استفاده از نمایه نشریات ارائه شود. بیش از ۷۸/۶٪ دانشجویان در پاسخ به پرسش‌ها، عدم وجود دوره آموزشی آشنایی با کتابخانه را پیشنهاد کردند. یافته‌های برنامه‌های آموزشی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه خصوصی زارگان نشان می‌دهد که تمرکز برنامه‌ها بر روی فضاهای تئوری بیش از فضاهای کاربردی می‌باشد.

همچنین جولین^۷ (۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان "بررسی برنامه‌های سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌های عمومی کانادا" با این هدف که کتابخانه‌های عمومی تا چه اندازه توانسته در راستای توسعه سواد اطلاعاتی انتظارات کسانی که در کانادا زندگی می‌کنند را برآورده سازد، انجام شد. نتایج نشان داد ۸۸/۲۵٪ مراجعان از عملکرد کتابخانه‌های عمومی برای توسعه سواد اطلاعاتی رضایت کامل دارند. به بیان دیگر، کتابخانه‌های عمومی در پیاده‌سازی برنامه‌های سواد اطلاعاتی و آموزش فناوری اطلاعات و ارتباطات موفق بوده‌اند.

⁴. Secker & Gibson

⁵. Klaib

⁶. Zarqa

⁷. Julien

هدف پژوهش مرتبط دیگر توسط کالینز^۸ (۲۰۰۹)، ادغام کردن مهارت‌های سواد اطلاعاتی با برنامه‌های تابستانی مدارس بود. این پژوهش، به بررسی برنامه کتابخانه زد اسمیت رینولد دانشگاه ویک فارست برای آموزش و ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان شرکت کننده در اردوهای تابستانی می‌پردازد. یافته‌های این پژوهش به نقش موثر کتابداران در آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی به دانش‌آموزان شرکت کننده، آشنایی و دسترسی دانش‌آموزان به منابع کتابخانه، تلاش و موفقیت‌های افراد دانش‌آموز در یادگیری سواد اطلاعاتی تاکید می‌کند.

آخرین پژوهش شناسایی شده به بایلی^۹ (۲۰۰۸) اختصاص داشت. وی در پایان نامه دکترای خود با هدف تبیین نقش کتابدارها در کتابخانه‌های دانشگاه ایالات متحده^{۱۰} به این مسئله پرداخته است که مسئولیت کتابدارهای دانشگاهی به طور فزاینده‌ای افزایش یافته است و در راستای توسعه و آموزش سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها مشغول فعالیت هستند. یافته‌های حاکی از آن است که آموزش سواد اطلاعاتی در بین تمام دانشگاه‌ها متفاوت است، اما به طور کلی وسعت آن نسبتاً پایین است. مهم‌ترین این یافته‌ها به این شرح است: (۱) کتابدارهای دانشگاهی به عنوان نقش آموزش‌دهنده در دانشگاه‌ها خدمت می‌کنند؛ (۲) مهم‌ترین نقش آموزش برای آسان کردن یادگیری مادام‌العمر است؛ (۳) نقش آموزشی، نیازهای کاربران را بهتر مشخص می‌کند؛ و (۴) آموزش سواد اطلاعاتی نیازمند برنامه‌ریزی و ضوابط آموزشی است. پیشنهاد ارائه شده در این پژوهش آن است که تمرین‌های آموزشی بیشتر برای افزایش مهارت‌های آموزشی سواد اطلاعاتی کتابداران لازم است.

نتیجه‌گیری از پیشینه پژوهش

مرور پژوهش‌های پیشین صورت گرفته در داخل و خارج از کشور نشان می‌دهد، کاربرانی که سواد اطلاعاتی بالاتری دارند، بیشتر از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود استفاده می‌کنند. به طور کلی نداشتن مهارت‌های استفاده از رایانه، نداشتن تسلط کافی به متون انگلیسی و عدم آشنایی کامل با ابزارهای جستجو، از مهمترین موانع دستیابی به منابع اطلاعاتی هستند. کتابخانه‌های آموزشی و عمومی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران نقش اساسی ایفا می‌کنند. کتابخانه‌ها به عنوان ارائه دهنده‌گان منابع اطلاعاتی (الکترونیکی و فیزیکی) می‌توانند با برگزاری برنامه‌های مناسب، به کاربران در بهبود سواد اطلاعاتی کمک کنند. با وجود پژوهش‌های متعدد، مطالعه نقش و تاثیر کتابخانه‌های وابسته به مراکز پژوهشی اسلامی بر بهبود سواد اطلاعاتی کاربران عمومی جامعه مغفول واقع شده است. آیا این کتابخانه‌ها می‌توانند به بر بهبود سواد اطلاعاتی افراد گوناگون جامعه موثر باشند؟

^۸. Collins

^۹. Bailey

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از لحاظ نوع، یک پژوهش کاربردی است. زیرا به تبیین تاثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم اسلامی بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران می‌پردازد، و برای نیل به هدف پژوهش، از روش پیمایش-توصیفی استفاده کرده است. جامعه آماری این پژوهش کاربران هشت کتابخانه عمومی و تخصصی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بودند که از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برای تعیین جامعه نهایی استفاده شد. برای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه طراحی شده توسط پژوهشگر بود که به جنبه‌های گوناگون مرتبط با تاثیر کتابخانه‌های می‌پرداخت. برای سنجش روایی پرسشنامه از شیوه‌های زیر استفاده شده است.

- استفاده از چند تن از اساتید صاحب نظر در حوزه سواد اطلاعاتی

- توزیع ابتدائی تعداد ۲۰ پرسشنامه بین کاربران کتابخانه‌های پژوهشگاه برای رفع ابهامات موجود در گویه‌ها و شفاف‌سازی آن و نیز حذف گویه‌هایی که با یکدیگر همپوشانی داشتند. و برای برآورد پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ^۱ استفاده شد. نتایج بدست آمده مربوط به محاسبه ضریب آلفای کرونباخ از طریق نرم افزار اس. پی. اس. نشان داد که ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای کل گویه‌ها و مولفه‌های پرسشنامه برابر ۰/۸۷۴ می‌باشد که حاکی از اعتبار مناسب پرسشنامه است. بدین ترتیب بعضی از گویه‌ها تعدیل شد و در پایان پس از شفاف‌سازی و رفع ابهامات، منتج به پرسشنامه‌ای در حدود ۲۰ گویه (مولفه) گردید که ملاک ارزیابی قرار گرفت و بین اعضای کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی نمونه‌گیری شده توزیع گردید.

برای گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه و بر اساس مولفه‌های بیان شده در منابع معتبر، دو بخش مد نظر بوده است:

نخست، اطلاعات شخصی (جمعیت‌شناختی) کاربران در ۴ گزینه؛

دیگر، پرسش‌های مربوط به تاثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران که شامل ۲۰ پرسش بسته؛

پرسشنامه طراحی شده در طی یک هفته بین جامعه آماری مورد پژوهش توزیع و پاسخ آنها گردآوری شد. از ۲۰۵ پرسشنامه‌ای که بین کاربران کتابخانه‌ها توزیع گردید، تعداد ۱۷۴ پرسشنامه یعنی ۸۵ درصد آن عودت داده شد.

بعد از جمع آوری پرسشنامه‌ها، پاسخ‌ها کدبندی، و داده‌ها وارد نرم افزار اس. پی. اس. نسخه ۲۱ گردید، و خروجی‌های لازم استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

^۱. Cronbach's Alpha

یافته‌ها

همان طور که اشاره شد، پژوهش حاضر دارای پنج پرسش بود. برای تحلیل و بازنمون پاسخ به پرسش‌های پژوهش از آمار توصیفی استفاده شد. پاسخ به این پرسش‌های در قالب پنج جدول (جداول ۴-۱ الی ۴-۵) ارائه شده است. هر جدول متناظر با یک پرسش است، و در ذیل هر پرسش ارائه شده است.

پرسش ۱. کتابداران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران مؤثر هستند؟

جدول ۴-۱. توزیع فراوانی و درصد فراوانی نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران

فراوانی (درصد فراوانی)						
میان‌ه	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	مؤلفه‌های نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران
۴	۲۹ (۱۶/۷)	۶۱ ۳۵/۱ ()	۶۰ (۳۴/۵)	۲۰ (۱۱/۵)	۴ (۲/۳)	کتابداران تا چه میزان در تبیین نیاز اطلاعاتی شما مؤثر بوده‌اند؟
۳	۲۶ (۱۴/۹)	۵۳ ۳۰/۵ ()	۷۱ (۴۰/۸)	۱۹ (۱۰/۹)	۵ (۲/۹)	کتابداران تا چه میزان در شناسایی منابع مورد نیاز شما مؤثر بوده‌اند
۳	۱۷ (۹/۸)	۵۲ ۲۹/۹ ()	۶۱ (۳۵/۱)	۲۹ (۱۶/۷)	۱۵ (۸/۶)	در صورت نبود منبع مورد نظر شما در کتابخانه کتابداران تا چه میزان شما را به سایر کتابخانه‌ها برای دسترسی به منابع دیگر راهنمایی کرده‌اند؟
۳	۲۱ (۱۲/۱)	۴۰ (۲۳)	۷۷ (۴۴/۳)	۳۰ (۱۷/۲)	۶ (۳/۴)	کتابداران تا چه میزان توانسته است توانایی شما را در مهارت‌های بازیابی اطلاعات افزایش دهند؟
۳	۱۵ (۸/۶)	۶۵ ۳۷/۴ ()	۵۶ (۳۲/۲)	۳۴ (۱۹/۵)	۴ (۲/۳)	ارائه خدمات کتابداران کتابخانه در راهنمایی شما در خصوص چگونگی استفاده از منابع تا چه میزان است؟
۳	۱۸ (۱۰/۳)	۵۵ ۳۱/۶ ()	۶۸ (۳۹/۱)	۲۳ (۱۳/۲)	۱۰ (۵/۷)	نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران

میانہ ۳ نقش کتابداران در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در جدول ۴-۱ نشان می‌دهد که آنها نقش متوسطی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران این کتابخانه‌ها دارند.

از میان نقش‌های کتابداران و اطلاع‌رسانان که تبیین نیازهای اطلاعاتی کاربران، کمک به شناسایی منابع مورد نیاز کاربران، راهنمایی کاربران به کتابخانه‌های دیگر در صورت موجود نبودن منابع مورد نیاز آنها در کتابخانه، افزایش مهارت‌های کاربران در بازیابی اطلاعات، خدمات آنها به کاربران درخصوص چگونگی استفاده از منابع هستند، تنها تبیین نیاز اطلاعاتی کاربران با میانہ بیش از ۳ وضعیت تأثیر بیشتری بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران دارد.

پرسش ۲. امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران مؤثر هستند؟

جدول ۴-۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی نقش امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران

فراوانی (درصد فراوانی)						
میانہ	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	مؤلفه‌های نقش امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران
۴	۵۸ (۳۳/۳)	۶۰ (۳۴/۵)	۴۰ (۲۳)	۱۱ (۶/۳)	۵ (۲/۹)	فهرست رایانه‌ای کتابخانه به چه میزان در راهنمایی شما برای یافتن منابع کمک می‌کند؟
۴	۴۱ (۲۳/۶)	۷۱ (۴۰/۸)	۴۸ (۲۷/۶)	۱۱ (۶/۳)	۳ (۱/۷)	قابلیت‌ها یا محیط رابط کار بر نرم افزار فهرست به چه میزان برای شما قابل درک است و به بهبود مهارت جستجوی شما کمک می‌کند؟
۴	۶۱ (۳۵/۱)	۶۵ (۳۷/۴)	۳۱ (۱۷/۸)	۱۳ (۷/۵)	۴ (۲/۳)	استفاده از اینترنت و شبکه جهانی وب تا چه میزان برای یافتن اطلاعات به شما کمک می‌کند؟
۴	۵۰ (۲۸/۷)	۵۷ (۳۲/۸)	۵۹ (۳۳/۹)	۵ (۲/۹)	۳ (۱/۷)	استفاده از بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی تا چه میزان برای یافتن اطلاعات به شما کمک می‌کنند؟
۴	۵۴ (۳۱)	۷۳ (۴۲)	۳۷ (۲۱/۳)	۹ (۵/۲)	۱ (۰/۶)	نقش امکانات و فناوری‌های موجود در

					کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران
--	--	--	--	--	--

جدول ۲-۴ نقش امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌ها را در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران نشان می‌دهد. میانه ۴ این عامل نشان‌دهنده آن است که آنها نقش مؤثری در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران دارند. همچنین میانه ۴ تمامی مولفه‌های (فهرست‌های رایانه‌ای، قابلیت‌های رابطه کاربر نرم‌افزار و بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی) آن بیانگر نقش اثرگذار تمامی آنها است.

پرسش ۳. وضعیت آموزش مراجعان کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برای ارتقای سواد اطلاعاتی آنها چگونه است؟

جدول ۳-۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی وضعیت آموزش مراجعان کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برای ارتقای سواد اطلاعاتی آنها

فراوانی (درصد فراوانی)							
بیاسخ	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	مؤلفه‌های وضعیت آموزش مراجعان کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برای ارتقای سواد اطلاعاتی آنها	
۲	۲ (۱/۱)	۱۶ (۹/۲)	۳۲ (۱۸/۴)	۶۷ (۳۸/۵)	۵۷ (۳۲/۸)	آموزش‌های ارائه شده از طرف کتابخانه در مورد نحوه استفاده از کتابخانه و منابع اطلاعاتی به چه میزان است؟	
۱	-	۴ (۲/۳)	۲۵ (۱۴/۴)	۴۴ (۲۵/۳)	۱۰۱ (۵۸)	آیا کتابخانه، کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی برای آموزش شیوه‌های اطلاع‌یابی و دسترسی به منابع اطلاعاتی برگزار نموده است؟	
۱	۱ (۰/۶)	۲ (۱/۱)	۳ (۱/۷)	۱۴ (۸)	۶۴ (۳۶/۸)	۹۰ (۵۱/۷)	ارائه بروشور و جزوه‌های آموزشی توسط کتابخانه برای آموزش چگونگی استفاده از کتابخانه تا چه اندازه است؟
۱	۱ (۰/۶)	۵ (۲/۹)	۲۳ (۱۳/۲)	۴۳ (۲۴/۷)	۱۰۲ (۵۸/۶)	وضعیت آموزش مراجعان کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برای ارتقای سواد اطلاعاتی آنها	

میانه ۱ و بسیار کم عامل وضعیت آموزش در جدول ۳-۴ بیانگر آن است که کتابخانه‌های علوم و فرهنگ اسلامی در آموزش کاربران که می‌تواند نقش چشم‌گیری در ارتقای سواد اطلاعاتی آنها داشته باشد، وضعیت مناسبی نداشته است. آنها از منابع

آموزشی از جمله جزوه و بروشور آموزشی در زمینه نحوه استفاده از کتابخانه و افزایش مهارت‌های سواد اطلاعاتی و اطلاع‌یابی کاربران بهره‌مند نبوده‌اند.

پرسش ۴. کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چه میزان مانع ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران هستند؟

جدول ۴-۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی نقش کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران

فراوانی (درصد فراوانی)						
میان	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	مؤلفه‌های نقش کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران
۴	۲۷ (۱۵/۵)	۶۳ (۳۶/۳)	۵۸ (۳۳/۳)	۲۲ (۱۲/۶)	۴ (۲/۳)	نبود منابع مورد نیاز در مجموعه کتابخانه تا چه اندازه مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۴	۳۳ (۱۹)	۶۵ (۳۷/۴)	۵۵ (۳۱/۶)	۱۴ (۸)	۷ (۴)	نبود تجهیزات و وسایل لازم (رایانه، چاپگر و ...) در مجموعه کتابخانه تا چه میزان مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۴	۲۴ (۱۳/۸)	۷۴ (۴۲/۵)	۵۶ (۳۲/۲)	۷ (۴)	۱۳ (۷/۵)	کمبود کتابدار متخصص و آگاه در مجموعه کتابخانه تا چه میزان مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۳/۵	۲۴ (۱۳/۸)	۶۳ (۳۶/۲)	۶۷ (۳۸/۵)	۱۵ (۸/۶)	۵ (۲/۹)	عدم امکان دریافت اطلاعات از پایگاه‌های اطلاعاتی در کتابخانه تا چه اندازه مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۳	۹ (۵/۲)	۷۲ (۴۱/۴)	۵۷ (۳۲/۸)	۲۸ (۱۶/۱)	۸ (۴/۶)	عدم تمایل کتابداران به پاسخ‌گویی تا چه میزان مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۴	۲۱ (۱۲/۱)	۷۳ (۴۲)	۵۷ (۳۲/۸)	۱۷ (۹/۸)	۶ (۳/۴)	عدم ارتباط کتابخانه با سایر مراکز اطلاع‌رسانی تا چه اندازه مانع دستیابی شما به اطلاعات می‌شود؟
۴	۱۸ (۱۰/۳)	۷۹ (۴۵/۴)	۶۱ (۳۵/۱)	۱۳ (۷/۵)	۳ (۱/۷)	نقش کاستی‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و

						فرهنگ اسلامی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران
--	--	--	--	--	--	---

میان ۴ جدول ۴-۴ نشانگر این مطلب است که کاستی‌های موجود مانع زیادی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی هستند. عدم دریافت اطلاعات از پایگاه‌های اطلاعاتی و عدم تمایل کتابداران و اطلاع‌رسانان به پاسخ‌گویی با میان‌های ۳/۵ و ۳ مانع کمتری نسبت به سایر کاستی‌های موجود در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران هستند. نبود منابع مورد نیاز در مجموعه کتابخانه، نبود تجهیزات و وسایل لازم در کتابخانه، کمبود کتابدار متخصص و آگاه در کتابخانه و عدم ارتباط کتابخانه با سایر مراکز اطلاع‌رسانی، با میان ۴ مانع زیادی بر ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی هستند.

پرسش ۵. به طور کلی تأثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران به چه میزان است؟

جدول ۴-۵. توزیع فراوانی و درصد فراوانی تأثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران

فراوانی (درصد فراوانی)						
بسیار کم	کم	متوسط	زیاد	بسیار زیاد	میان	
۰	۳ (۱/۷)	۶۷ (۳۸/۵)	۱۰۰ (۵۷/۵)	۴ (۲/۳)	۴	تأثیر کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران

میان ۴ تمامی عوامل مؤثر بر ارتقای مهارت‌های سواد اطلاعاتی کاربران کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در جدول ۴-۵ مبین آن است که آنها نقش زیادی در این خصوص دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی، افزون بر تهیه و دسترس‌پذیر نمودن منابع دانش در راستای تامین نیازهای اطلاعاتی جامعه کاربران خود، به عنوان مراکز آموزش و یادگیری مادام‌العمر به شمار می‌آیند. ایفای نقش آموزشی این مراکز با پیدایش نسل جدید کتابخانه‌ها یعنی کتابخانه‌های دیجیتالی، بیش از گذشته شده است. دسترسی به محیط و رسانه‌های اطلاعاتی جدیدی که بر مبنای تحولات و رشد فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی توسعه یافته‌اند، به دلیل بهره‌مندی از قابلیت‌های منحصر به فرد، نیازمند آشنایی و آموزش استفاده از آنهاست. به عبارت دیگر، با وجود تسهیل و تسریع فرایندهای کتابخانه‌ای (مدیریت اطلاعات)، استفاده از ماشین به سواد و دانش خاصی احتیاج دارد. از این رو، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی افزون بر فراهم نمودن دسترسی به منابع دانش، به منظور استفاده مؤثر از این منابع، باید چگونگی استفاده از آنها را به کاربران نهایی آموزش دهند.

مجموعه کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با تهیه و سازماندهی منابع اطلاعاتی در طول چندین دهه، برای تامین نیازهای اطلاعاتی جامعه استفاده‌کنندگان خود کوشش نموده است. در طیف خدمات متعدد این مجموعه، تمهیداتی نیز برای آموزش بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای در راستای آموزش سواد اطلاعاتی به کاربران اندیشیده شده است. بدیهی است آگاهی از کیفیت این خدمات و بهبود آنها منوط به فرایند ارزیابی است. پژوهش حاضر در راستای نیل به این هدف اجرا شد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، کتابداران و متخصصان اطلاعاتی مجموعه کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی نقش متوسطی را در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران ایفا می‌کنند. همخوان با داده‌های گردآوری شده برای مولفه‌های مرتبط، افزایش تاثیر کتابداران برای یاری‌رسانی به کاربران، و آموزش سواد اطلاعاتی به آنها در زمینه‌های شناسایی منابع مرتبط، راهنمایی برای استفاده از دیگر کتابخانه‌ها، و نظیر آن مطلوب است. این در حالی است که امکانات و فناوری‌های موجود در کتابخانه‌های پژوهشگاه تاثیر بارزی در ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران داشته‌اند، و موجب رضایت کاربران شده‌اند. وضعیت آموزش مراجعان این کتابخانه‌ها مناسب نیست، و برنامه‌هایی هدفمند و منظم برای آموزش سواد اطلاعاتی به کاربران وجود ندارد. بدون تردید یکی از عوامل موثر طراحی این گونه برنامه‌ها خواهد بود. برگزاری دوره‌های آشنایی با کتابخانه، کارگاه‌های آموزشی، و همایش‌های گوناگون راهکارهای مناسبی به شمار می‌آیند.

در پایان، کاستی‌های چون عدم وجود تجهیزات و منابع مورد نیاز، کمبود نیروی متخصص، عدم همکاری بین کتابخانه‌ای، و دسترس نبودن پایگاه‌های اطلاعاتی تمام متن (داخلی و بین‌المللی) از مهمترین عواملی هستند که مانع ارائه خدمات مطلوب و ایفای نقش موثر بر ارتقای سواد اطلاعاتی جامعه کاربران مجموعه کتابخانه‌های پژوهشگاه می‌شوند. رفع این کاستی‌ها برای استفاده بهینه از منابع و خدمات این مجموعه توصیه می‌گردد. برای تکمیل یافته‌های پژوهش حاضر با هدف بهبود نقش کتابخانه‌های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، انجام پژوهش درباره بررسی رفتار اطلاع‌یابی جامعه کاربران این کتابخانه‌ها، و بررسی سطح سواد اطلاعاتی کتابداران و متخصصان اطلاعاتی آنها پیشنهاد می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

منابع

فارسی

۱. افشار، م و دانش، ف.، ۱۳۸۷، بررسی تاثیر برنامه های آموزشی غیر رسمی کتابخانه های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر اصفهان برای ارتقاء سواد اطلاعاتی دانش آموزان از دیدگاه کتابداران و آموزگاران ، فصلنامه کتاب، ص ۸۳-۹۸.
۲. برجیان، م. و خسروی، ف.، ۱۳۹۱، مهارت سواد اطلاعاتی کتابداران و میزان انطباق آن استاندارد (ACRL) در کتابخانه ملی ایران ، فصلنامه کتاب، ۹۰، ص ۱۷۹ تا ۱۹۱
۳. پیش‌بین، م.، ۱۳۸۶، بررسی نقش و جایگاه کتابخانه‌های آموزشی در ارتقاء سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان مقطع پیش دانشگاهی منطقه ۳ آموزش و پرورش شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تهران
۴. پینار، ر.، ۱۳۷۴، اطلاعات برای بقاء: نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه اجتماعی و فرهنگی جوامع محروم، ترجمه مهدی داوودی، در گزیده مقالات ایفلا ۱۹۹۴، تهران، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص ۱۵۰ تا ۱۵۱.
۵. رضوان، آ.، کوبی، م.، و بیگدلی، ز.، ۱۳۸۸، بررسی میزان سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان به منظور شناسایی نقاط قوت یا ضعف احتمالی آنها در این زمینه، پیام کتابخانه، ۱۵ (۳)، ص ۹ تا ۳۷.

لاتین

6. Bailey, D., (2008). "The teaching role of librarians at the United States service academy libraries". Ph.D. Capella University. Retrieved 15 Dec. 2015 from: <http://search.proquest.com/docview/304814885>.
7. Julien, A. (2009). "The information literacy needs and wants in the public library Canada". Library & Information Science Research. 53 (3) 204: p. 261-274.
8. Klaib, F., J. (2009). "Provided information literacy instructions at private university libraries in Jordan and trends of Zarqa Private University students towards its objective achievements". Retrieved 15 Dec. 2015 from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10572317.2009.10762811>.
9. Secker, Jane and Macrae-Gibson, Rowena (2011) "Evaluating MI512: an information literacy course for PhD students". Library Review, 60 (2): p. 96-107. <http://eprints.lse.ac.uk/32975/>.
10. Vanderwalt , P. (2009). "The Design of An information literacy instruction program for upper elementary children in the public library". Mousaion , 25 (1): p. 82-98. Retrieved 15 Dec. 2015 from: <http://web.b.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=0>

0272639&AN=27029565&h=%2bOtQuGuFJwLUmdPK2DsKpBzhloSr035dhipxOpuZAxkQXRvIr1RzQlVyu2R7BRwRUZXucxN6JAzE1ytuB%2bUw%3d%3d&url=c&resultNs=AdminWebAuth&resultLocal=ErrCrINotAuth&urlhashurl=login.aspx%3fdirect%3dtrue%26profile%3dehost%26scope%3dsite%26auth%3dcrawler%26jrnl%3d00272639%26AN%3d27029565.

The Effect of the Islamic Sciences and Cultural Academy's Libraries on Promoting the User's Information Literacy Skills

M. I. Pirnazarian

Seyed Mahdi Taheri, Ph. D.

Nafiseh Ahmadi, Ph. D.

Abstract

The present research has applied survey-analytical methodology in order to assess the effect of libraries of the Islamic Sciences and Culture Academy on promoting users' information literacy skills. Statistical population were 440 users (having the foundation degree or higher) among the public and scientific libraries of the Research Institute and 205 users have been selected by means of simple random sampling. A questionnaire which has been designed according to reliable references has applied for collecting data. Among 205 distributed questionnaires, 174 questionnaires have been completed by the users. Findings show that while technologies and facilities existed in the libraries of the Research Institute have an important role in promoting users' information literacy skills, librarians have a medium influence. Instructions to the users provided by the librarians are in a low level. Current shortages in the libraries have created many obstacles for promoting users' information literacy skills. In general, the assessment of the surveyed factors shows that the libraries of the Research Institute have some favorable influence on promoting users' information literacy skills. Also among the surveyed factors, the current shortages in the libraries have the most influence on promoting users' information literacy skills. Finally, some suggestions have been presented to the libraries of the Research Institute of Islamic Sciences

and Culture to improve the situation of effective factors on promoting users' information literacy skills.

Keywords: Information literacy, Users, Promoting, The Libraries of Islamic Sciences and Culture Academy

